

"Hyvää iltaa", venäläisittäin korostava miesääni sanoi. Antti säpsähti, vilkaisi ympärilleen ja huomasi pitkän, suoraryhtisen miehen. Mies oli harmaantunut, ja varmaan seitsemänkymmenen ikäinen. "Ilttaa", Antti sanoi varovasti, selvästi hiljaisemmin kuin harmaa mies. "Oletteko Antti Ketola, Hannu Ketolan poika?" Miehen harmaiden silmien katse oli vakaa, läpitunkeva, mutta ei kuitenkaan vihamielinen. Antti nyökkäsi epäröiden. Venäläisen suupielin ilmestyi pieni hymy. Muuten hänen kasvoillaan pysyi sama ilme. "Minä olen Viktor Kozlov ja hän on Olga Petrova, henkilökohtainen avustajani", venäläinen sanoi astuen samalla puoli askelta sivuun, jolloin hänen takanaan seisova, pieni nainen tuli näkyviin. "Minä en taida", Antti sanoi, mutta vaiken siitten, koska ei tiennyt mitä sanoa. Hän katsoi kysyvästi pariskuntaa. "Ette tunne meitä", Viktor sanoi, "ja tämä paikka on julkinen, joka puolella on ihmisiä, joten teillä ei ole mitään vaaraa meidän taholtamme." Antti nyökkäsi. "Miten te tunnette minut?" "Isänne kautta", Viktor vastasi ja katsoi Olгаа. "Oikeastaan isoisänne kautta." "Tekö tunsitte hänet?" Antti kysyi yllättyneenä. Viktor pudisti päätään. "Vain papereista. Ihmettelette varmaan, että mitä asiaa meillä on." Antti nyökkäsi taas. Hän ihmetteli. "Voimme varmaan tarjota teille kupin kahvia", Olga sanoi ja viittasi konditoriaa kohti. "Lämmin päivä, on mukava istahtaa terassille." Antti mietti muutaman sekunnin, mutta myöntyi sitten. Hänellä oli koko päivä aikaa. "Mennään istumaan pöytään, ja annetaan Viktorin hoitaa meille kahvia", Olga sanoi ja ilmaisi asennollaan, että Antti oli saanut kehotuksen, eikä kohteliasta pyyntöä. Nainen, jolla oli valkoinen suikka päässään ja esiliina vyötäisillään toi pöytään kaksi kuppia kahvia, yhden korkea lasin höyryävää teetä ja piirakoita. Paikassa ei ollut pöytiintarjoilua, mutta Viktor näytti osaavan puhua ihmisille. Viktor maksoi käteisellä kassakoneen takana olevalle nuorelle naiselle, ilmeisesti kesätyöntekijälle. "Olgalle runsaasti maitoa ja vähän sokeria, Antti Ketolalle mustana, mutta puoli lusikallista sokeria", Viktor sanoi. "Mistä arvasitte?" Antti kysyi tietäen samalla, että kyseessä ei ollut arvaus. Vieraat tuntuivat tietävän hänestä aika paljon. "Teitä on tarkkailtu", Viktor sanoi nuuhkaisten teetään. Hän kurtisti vähän kulmiaan, ikään kuin teen aromissa olisi ollut jotain vikaa. "Teelehdet on pantu liian kuumaan veteen." Olga maistoi kahviaan ja otti piirakan lautasliinalla pöydälle eteensä. "Teitä on tarkkailtu suojelumielessä", hän sanoi laskiessaan kupin takaisin pöydälle. "Teidän perässänne on ihmisiä, jotka haluavat teille pahaa." Antti hätkähti. "Oletteko tosissanne?" Viktor nyökkäsi. "Olemme empineet aika pitkään, että miten ottaisimme teihin yhteyttä. Nyt oli pakko toimia." "Annan teille kirjekuoren. Avatkaa se, ja katsokaa sen sisään, mutta älkää ottako mitään sieltä ulos", Olga sanoi. Hänen ilmeensä oli vakava. Antti otti Olgan pöytää pitkin liu'uttaman kirjekuoren vastaan. Kuori oli tavallisen näköinen, valkoinen C₄-kokoinen, mutta se tuntui raskaalta ja sen sisällä oli pienehkö, kylmä metallilaatta. Antti tunnusteli laattaa kirjekuoren läpi. Siinä oli joitain kuvioita. Sitten hän avasi kuoren ja vilkaisi sisään. "Onko se kultaa?" hän kysyi hiljaa. "24 karaattia, 19 unssia. Sillä on arvoa saman verran, kuin saitte viime vuonna palkkaa puolen vuoden aikana." Viktor nojautui taaksepäin ja hänen huulensa hymyilivät. "Saatte pitää sen, vaikka päättäisittekin hylätä tarjouksemme." Antti katsoi uudelleen kirjekuoren sisään. Kultalaatta oli nelisen senttiä leveä, sentin paksu ja jonkin verran leveyttään pitempi. Keskellä laattaa oli pyöreällä pohjalla vinossa oleva hakaristi. Sen yläpuolella näytti olevan lintu. Kotka. "Pyydämme teiltä yhtä valokuvaa", Olga sanoi. Hän pisti kätensä käsilaukkuunsa ja veti sieltä esiin kirjekuoren. Se oli samanlainen kuin kultalaatan sisältävä kuori, mutta selvästi kevyt. "Saatte kuvasta erittäin hyvän korvauksen, ja saatte pitää kuvan." "Tämä on natsien kultaa", Antti sanoi. Hän sulki kirjekuoren ja otti toisen kuoren vastaan. "Avatkaa se, saatte ottaa sisällön esiin", Viktor sanoi. Antti veti kuoresta esiin valokuvan. Hän vilkaisi kuvaa ja nousi niin nopeasti seisomaan, että hänen tuolinsa kaatui. "Mistä te tämän olette saaneet? hän tivasi. Kuva oli tuttu. Siinä oli kalpean näköinen, noin

kolmikymppinen mies, jolla oli vakava ilme. Miehellä oli musta takki, jonka kauluksessa oli vaaleita merkkejä. "Kuvassa on Juho Ketola, teidän isoisänne", Viktor sanoi rauhallisesti. "Istukaa vielä hetkeksi, niin kerromme teille tämän kuvan historian." Antti istuutui. Hän katsoi kuvaa uudelleen. Hän oli katsonut samaa kuvaa, joka oli ollut heidän olohuoneessaan kirjahyllyssä, koko lapsuutensa, miettinyt, että miten kuvan miehelle oli käynyt. Kuva oli ollut oudon kiehtova, salaperäinen. Hänen isänsä ei ollut kertonut siitä koskaan mitään. Kerran hän oli vain lyhyesti maininnut, että siinä oli Antin isoisä. "Tämä on rajattu eri tavalla", Antti sanoi. Kuva oli paljon laajempi kuin hänen lapsuudestaan muistamansa kuva. Taustalla näkyi muutama talo, ja kivikkoinen mäki. Mäen edustalla oli kuorma-auto ja ihmisiä. Kuvan miehellä, isoisällä, oli päällään uniformu. "Se on SS:n uniformu", Viktor sanoi. "Mutta se ei tarkoita, että isoisänne olisi ollut natsi. Moni suomalainen lähti Saksaan sotimaan puolustaakseen omaa maataan. Teidän täytyy ymmärtää se." "En tiennyt tätä", Antti mutisi. "Haluatteko tietää kuvasta?" Viktor kysyi. Antti nyökkäsi. Hänen uteliaisuutensa oli herätetty. "Kuva on otettu Lapin sodassa. Juho Ketola oli SS-Obersturmführer, joka vastaa teidän luutnanttianne. Hän yritti tehdä sankariteon, jolla sota olisi lopetettu, ja Suomen ei olisi tarvinnut luovuttaa maa-alueitaan. Ikävä kyllä, hän ei onnistunut kuin osittain." Olga otti esiin savukkeen, sytytti sen ja ojensi Viktorille. "Paha tapa", tämä sanoi. Viktor laski kyynärpäänsä pöydälle. "Saksalaiset kehittivät koko sodan ajan uusia aseita. Suurin osa niistä ei toiminut. Olette kuulleet V1- ja V2-raketeista, jättimäisistä tykeistäkin, ehkä. Mutta atomipommi oli heidän tärkein suunnitelmansa. Heillä oli Puolassa kaksi tutkimuslaitosta, joissa pommia kehitettiin. Heidän oli vaikea saada uraania pommia varten. Neuvostoliiton tiedustelijat löysivät tutkimuslaitokset, ja ne saatiin tuhottua, mutta ennen ilmaiskuja saksalaiset onnistuvat pelastamaan melkein valmiit pommit. Sitten ne katosivat. Tiedustelijat eivät saaneet niistä mitään havaintoja. Kaikki pommien kanssa tekemisissä olleet kuolivat. Osa lähetettiin itärintamalle, osa teloitettiin." Viktor tumpasi savukkeensa. Hän oli vetänyt siitä vain pari henkosta. "Jossain vaiheessa isoisänne sai tietää pommeista. En tiedä, miten tieto hänelle tuli, mutta äkkiä hänellä oli hallussaan salaisuus, jolla sodan saisi päättymään. Hän otti yhteyttä Neuvostoliiton Valtion turvallisuuskansankomissariaattiin, jonka tunnette lyhenteellä NKVD. Yhteydenotto tapahtui luultavasti radion välityksellä, koska häntä ei pidätetty." Antti pudisteli päätään. Kertomus tuntui uskomattomalta. Viktor jatkoi: "Ketola ilmoitti, että hänellä on hallussaan atomipommi ja suuri määrä Neuvostoliitolta varastettua kultaa. Hän alkoi hieroa kauppaa, jossa oli panoksena Suomen itsenäisyys ja sodan loppuminen vastassaan maailman tuhoisina ase ja suunnaton omaisuus. Kulta oli viety itä-Euroopan juutalaisilta, sulatettu ja valettu pieniksi kultaharkoiksi. Yksi sellainen harkko on tässä." Viktor napautti pöydällä lojuvaa kirjekuorta. "Eihän kulta kuulunut Neuvostoliitolle, vaan juutalaisille", Antti sanoi. Viktor kurtisti kulmiaan. "Siihen aikaan koko itäinen Eurooppa kuului Neuvostoliiton hallintaan, ja kaikki siellä oleva omaisuus samaten." Olga yskäisi merkitsevästi. "Aivan", Viktor sanoi. "Siihen aikaan Suomessa oli kolmen valtion sotilaita, suomalaisia, neuvostoliittolaisia ja saksalaisia. Vaikka he olivat vihollisia keskenään, heillä oli jatkuva neuvotteluyhteys, ainakin jollakin tasolla. Paikalliset saksalaiset ja neuvostoliittolaiset upseerit saivat vihiä valtavasta kultalastista, ja tekivät keskenään sopimuksen: saksalaiset vetäytyisivät Suomesta ilman taisteluita ja neuvostoliittolaiset antaisivat rajojen olla paikoillaan. Kultaa oli niin paljon, että sillä pystyi ostamaan kokonaisen valtion vapaaksi. Lisäponnista antoi tietenkin uudenlainen ase." "Kuulostaa aika mahdolltomalta", Antti sanoi. "Kukaan ei tiedä tuosta." "Minä olin Suomessa töissä 70- ja 80-luvuilla, ja tiesin tämän tarinan. Siihen aikaan kävin ensimmäistä kertaa katsomassa teidän taloanne." Antille heräsi mieleen kuva venäläisestä, filitseritöntä tupakkaa polttavasta rakennusmiehestä ja häntä

alkoi hymyilyttää. "Millaista työtä te teitte?" Viktor hymyili. Tällä kertaa myös silmillään. "Olin diplomaatti. Oikeasti se tarkoitti, että olin vakooja." Antti nyökkäsi. "Isoisänne suunnitelma epäonnistui kahdesta syystä: Neuvostoliiton sodanjohdossa oli niin paljon ihmisiä, että heidän kaikkien päiden kääntämiseen olisi tarvittu koko kultamäärä. Lisäksi piti likvidoida valtava määrä alempia sotilaita, jotka tiesivät salaisuuden. NKVD teloittikin muutaman sata upseeria. Toinen syy oli pommi. Se saatiin Suomeen, mutta pommia kuljettaneet miehet sairastuivat ja kuolivat yksitellen. Nykyisin tiedetään, että se johtui altistumisesta säteilylle. Siihen aikaan tavallinen ihminen ei sitä tiennyt, ei myöskään teidän isoisänne, joka myös sairastui. Isoisänne, ja Waffen SS:n osasto, johon kuului, onnistui kätkemään pommin ja kullan. Kukaan heistä ei jäänyt kertomaan, minne." Olga puuttui puheeseen. "Tässä tarvitsemme teitä. Onko teillä hallussanne alkuperäinen valokuva?" "Alkuperäisessä kuvassa täytyy olla vihje, joka kertoo, missä kulta ja pommi ovat", Viktor sanoi. "Onko se teillä vielä tallella?" Antti mietti. Hän muisti pakanneensa kuvan isänsä kuoleman jälkeen matalaan laatikkoon, ja teipanneensa sen kiinni. Laatikko oli jossain ullakolla. "Missä se toinen pommi on?" Viktor ei selvästi ollut odottanut kysymystä. "Saksalaiset saivat sen", hän vastasi. "He yrittivät pudottaa sen Moskovaan, mutta sitä kuljettanut rahtikone katosi mereen parin sadan kilometrin päässä Arkangelista. Sitä etsittiin melkein kolmekymmentä vuotta, mutta se jäi löytymättä." Olga teki eleen noustakseen pöydästä. "Lähdettekö etsimään kuvaa, vai haluatteko hylätä tarjouksemme." "Mikä se tarjous olikaan?" Antti kysyi. "Saatte niin paljon kultaa, että elätte sillä loppuelämänne upporikkaana. Lisäksi isoisänne maine puhdistuu." Antti ei ollut koskaan ajatellut, että hänen isoisällään olisi ollut erityisen huono maine. "Mitä jos en hyväksy tarjoustanne?" "Sitten olette vaarassa", Viktor sanoi pahaenteisesti. "Mutta ette meidän taholtanne. Kullan jäljillä on muitakin. He löytävät teidät ennen pitkää, ja kiristävät tiedot teiltä. Me pyydämme näitä tietoja. Valinta on täysin teidän."